

УКРПОШТА
ГОЛОВНА ПОШТА КРАЇНИ

від 27.09 2018 № 811-СЗ-345
на № _____ від _____

Голові Дніпропетровської обласної
державної адміністрації
Резніченку В.М.
пр. О.Поля, 1
м. Дніпро, 49000

Шановний Валентине Михайловичу!

Дозвольте поінформувати Вас, що на виконання Указу Президента України від 13.07.2018 р. № 205/2018 «Про відзначення 100-річчя випуску перших поштових марок України», ПАТ «Укрпошта» здійснює проведення за участю представників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, вітчизняної і міжнародної філателістичної спільноти протягом 2018 року урочистих виставкових, просвітницьких та інших заходів з нагоди 100-річчя випуску перших поштових марок України.

У зв'язку з цим та з метою забезпечення проведення обласними державними адміністраціями відповідних заходів з нагоди 100-річчя випуску перших поштових марок України, просимо посприяти поширенню інформаційних матеріалів про українську марку (додаються).

Додатки: на 4 арк.

З повагою

генеральний директор

Ігор Смілянський

Варченко І.А.
(044) 323-27-81

Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Управління діловодства і контролю
9704/0/1-18 від 03.10.2018

100-річчя випуску перших поштових марок України

У 2018 році Україна святкує 100-річчя випуску перших поштових марок України. Цікавою була історія їх виникнення.

Дослідники філателії відзначають кілька раних проєктів створення поштової марки. Цю ідею висували і шведський лейтенант К. Треффенберг, і словенський чиновник Л. Кошір, і англійський видавець Д. Чалмерс та інші.

Але запровадження наклеюваної поштової марки пов'язують з ім'ям англійського поштмейстера Роуланда Хілла, – автора ескізу першої у світі поштової марки, яка увійшла в обіг 6 травня 1840 р. в Англії.

В історії філателії перша марка відома під назвою «чорний пенні», оскільки вона мала номінал саме в 1 пенні і була надрукована чорною фарбою. Також на марці був водяний знак у вигляді малої корони та портрет королеви Великої Британії Вікторії.

Переїнявши почин Англії, почали випускати поштові марки й інші країни.

В Україні поштові марки вперше з'явилися в 1918 році, в часи Української народної республіки. Творцями сюжетів поштових мініатюр були видатні графіки Георгій Нарбут і Антін Серета. На підставі закону Центральної Ради від 18 квітня 1918 року, замість зниклих з обігу розмінних монет, були випущені марки-гроші з номіналом від 10 до 50 шагів. Першу серію, названу «шагівковою», друкували на тонкому картоні з написом на звороті «Ходять нарівні з дзвінкою монетою».

Після УНР – більше 70 років – Україна жила без власних марок (хоча ще 1947 р. УРСР стала членом Всесвітнього поштового союзу). Лише з 1992 р. в країні почали друкуватися власні марки незалежної держави.

Цікава історія виготовлення поштових марок. Спочатку вони друкувалися на дуже недосконалих машинах, іноді, – навіть вручну. Використовувалась при цьому техніка гравюри – спосіб розмноження малюнка за допомогою друкарської форми з дерева, металу, пластмаси, лінолеуму тощо.

У наш час поштові марки друкуються на високоякісному папері фарбами з високим балом світло- та водостійкості. Зворотний бік марок гумують (проклеюють),

а для того, щоб полегшити відокремлення марок від аркуша та одну від одної, аркуш перфорується (проколюється). Перші марки не перфоровалися, їх відрізали ножицями. Перфорувальну ж машину винайшов працівник Дублінського поштамту Генрі Аргер.

Одразу після появи поштової марки з'явилися і поціновувачі, які зрозуміли не лише її безпосереднє практичне значення, а й художню цінність як твору прикладної графіки малих форм. Так поштова марка стала предметом колекціонування, а людей, які почали збирати знаки поштової оплати, з середини 60-х років XIX ст., стали називати філателістами.

У 1926 р. було створено Міжнародну федерацію філателії. В Україні існує Асоціація філателістів України та випускається он-лайн журнал «Філателія України».

З нагоди 100-річчя випуску перших поштових марок України, ПАТ «Укрпошта», у жовтні 2018 року, планує проведення XVI Національної філателістичної виставки з міжнародною участю «Укрфілекспо 2018».

В рамках проведення виставки, яка проходитиме в м. Києві, в «Українському домі», 9-14 жовтня 2018 року, відбудуться презентації та урочисті церемонії погашення нових знаків поштової оплати.

Як виготовляються поштові марки?

Історія сучасних українських марок розпочалася 1 березня 1992 року. З 1994 року українські поштові марки виготовляються на ДП «Поліграфічний комбінат «Україна» з виготовлення цінних паперів».

Марки друкують на машинах німецького концерну KBA, яких на комбінаті – дві. Техніка відносно нова (2005 та 2008 рр.), продуктивність – до 9 тис. аркушів на годину (!) або 720 тис. одиниць стандартних марок. Обслуговують машину друкар, помічник друкаря і приймальник.

Папір для марок замовляють в Англії. З одного боку – клей, з іншого – "крейдований папір". Використовуються різні ступені захисту: ультрафіолет, мікротекст тощо.

Собівартість виробництва марок залежить від тиражу, складності виконання, перфорації, захисту тощо.

Після друку аркуші відправляють у відділ перфорації. Неправильна перфорація на марці вважається браком.

Після перфорації марки розрізають і передають на контроль, кожен лист вручну оглядається на наявність дефектів (щоб оглянути стопку з 500 аркушів потрібно близько 15 хв.). Після перевірки на кожній пачці контролер ставить свій підпис і печатку.

Завершальний етап: марки перераховують, упаковують і відправляють в експедицію готової продукції, звідки їх забирає Укрпошта.

Якими бувають марки?

Марки – це поштові гроші. Вони бувають двох видів: стандартні, які випускаються багатомільйонними тиражами і використовуються для оплати письмової кореспонденції, та художні, – є предметом колекціонування. Останні також виконують функцію платіжного засобу, але мають різні форми, розміри і художнє оформлення. На цьому ринку між поштовими адміністраціями різних країн існує конкуренція, яка особливо відчувається під час проведення філателістичних конкурсів. До речі, Укрпошта неодноразово здобувала призові місця на таких конкурсах.

Поштові марки може випускати тільки Укрпошта?

Укрпошта – єдине підприємство на території України, яке має виключне право на видання та введення в обіг поштових марок, маркованих конвертів і карток (знаків поштової оплати). Це регламентовано Законом України "Про поштовий зв'язок".

Хто вирішує, які марки випускати?

Такі функції покладені на Редакційно-художню раду з питань видання поштових марок, маркованих конвертів і карток в Україні. До складу Ради входять художники, історики, представники музеїв, Інституту

національної пам'яті, філателісти, представники ПК "Україна" і Укрпошти. Тематичний план з випуску поштових марок готується завчасно, в першому кварталі 2018 року вже сформований план на 2019 рік.

Як формується план?

Тематичні плани випуску поштових марок формуються на основі пропозицій, які надходять в Укрпошту від приватних осіб, міністерств, підприємств, органів державної і місцевої влад, музеїв, інститутів, бібліотек тощо. В середньому розглядається 100-150 пропозицій. Всі пропозиції, що надійшли, аналізуються за кількома критеріями: масштабність події, чи відповідає пропозиція вимогам Положення про знаки поштової оплати, чи випускалася поштова продукція на аналогічну тему у попередні роки...

Річний план випуску марок в середньому містить близько 50 сюжетів, які повинні відображати різні сфери життя країни: і культуру, і спорт, і туризм, і промисловість, і історію, і, звичайно, дитячу тематику. Вартість марок повинна бути такою, щоб для українського філателіста сума річного комплекту марок була доступною. Це є одним з головних законів розвитку філателії в будь-якій країні. Наразі вартість річного комплекту варіюється в межах 500 грн.

Протягом року план може зазнавати невеликих змін, адже деякі події Укрпошта не залишає без уваги (наприклад, перемоги наших біатлоністок або шахісток на міжнародних змаганнях).

Скільки марок випускається на рік?

У 2017 році введено в обіг 53 сюжети художніх поштових марок і блоків та 105 сюжетів конвертів і листівок.

Оскільки є люди, які бажають мати поштову марку із власним зображенням або логотипом компанії, Укрпошта пропонує ексклюзивний продукт – "Власна марка". Такі марки одночасно є і оригінальним подарунком, і можуть бути використані для оплати письмової кореспонденції. Наприклад, Гарік Корогодський, випускаючи книгу "Як витратити мільйон, якого немає", замовив лімітовану партію спеціальних марок для листівок, що були вкладені в середину книги.

Що таке поштові марки з літерними номіналами?

Використовуючи досвід інших країн, був випущений новий випуск стандартних поштових марок з літерними номіналами. Це дозволило, в першу чергу, зменшити необхідну для наклеювання кількість марок на конверті (відтепер нема потреби клеїти на міжнародні листи величезну їх кількість). Також це сприяло оптимізації витрат підприємства на виготовлення марок та трудовитрат (як клієнтів, так і операторів) на їх наклеювання.